

11.5.2026

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n lausunto: Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030

VNS 3/2026 vp

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää Eduskunnan ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikkoaiheessa.

Suomi on ottanut edelläkävijän roolin hyvin kunnianhimoisella ilmasto-neutraalisuustavoitteellaan vuodelle 2035. EK näkee yritykset ilmastonmuutoksen torjunnan ytimessä, koska ne omien päästöjen vähentämisen lisäksi tarjoavat päästöjä vähentäviä ratkaisuja muille, myös yli Suomen rajojen. Elinkeinoelämä on muun muassa laajalla tiekarttatyöllään vahvasti tavoittelemassa Suomen hiilineutraalisuutta vuodelle 2035. Tiukatkin ilmastotavoitteet on mahdollista saavuttaa yritysten kilpailukyky ja kansalaisten ostovoima säilyttäen Suomessa ja Euroopassa, mutta politiikkaohjauksen on oltava johdonmukaista ja ennakoitavaa.

Elinkeinoelämä painottaa, että samalla kun päästöjä vähennetään, on huolehdittava yritysten mahdollisuudesta investoida ja pärjätä kansainvälisessä kilpailussa: vähennetään päästöjä kustannustehokkaasti, markkinaehtoisesti ja teknologianeutraalisti, pitkäjänteistä ja ennustettavaa ilmastopolitiikkaa harjoittaen.

Yleistä

EK odotti kehysriihestä ja julkisen talouden suunnitelmalta erityisesti kasvuun tähtääviä toimia. Suomen talous tulee saada nopeasti kasvukäyrälle. Vain kestäväällä talouskasvulla varmistetaan hyvinvoinnin tulevaisuus ja taitetaan jatkuva velkaantuminen. Kasvun ja uudistumisen vahvistamiseksi tarvitaan johdonmukaisia pitkäjänteisiä ratkaisuja verotuksessa, vienninedistämisessä ja investointiympäristön kehittämisessä. EK:n näkemyksen mukaan päätökset kehysriihessä jäivät valitettavan pieniksi. Muun muassa kotitalousvähennyksen korottaminen, puhtaiden investointien verohyvityksen jatkaminen ja korjausrakentamisen vauhdittaminen ovat oikeansuuntaisia toimia

Vihreä kasvu
Janne Peljo

11.5.2026

Suomelle aukeaa energiamurroksen myötä suuria taloudellisia mahdollisuuksia, mikä näkyy jo nyt Suomeen kaavailluissa miljardi-investoinneissa ja puhtaiden ratkaisujen viennin kehityksessä. On hienoa, että hallitus on aktiivisesti tarttumassa näihin mahdollisuuksiin ja asettanut hallitusohjelmassaan tavoitteeksi nostaa Suomi puhtaan energian ja ilmastokädenjäljen edelläkävijäksi. Onkin hienoa, että Suomen ilmastokädenjälki on tuoreen Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) arvion mukaan kasvanut jo n. 22 miljoonaan hiilidioksidiekvivalenttiin vuodessa.¹ Toimia Suomen vähäpäästöisten tuotteiden ja palveluiden viennin kasvattamiseksi on syytä entisestään vahvistaa.

EK:n vihreän siirtymän dataikkuna² seuraa Suomessa vireillä olevia vihreän siirtymän investointeja. Lista ei ole kaikenkattava, mutta antaa hyvän pulssituntuman vihreän siirtymän investointien kehitykseen Suomessa. Kaiken kaikkiaan Suomeen on vireillä lähes 307 miljardin euron edestä investointeja. Jo valmistuneita investointeja on n. 28 miljardin euron edestä, ja investointipäätökset on tehty 18 miljardin euron hankkeista; eli toteutuneita tai sellaisia, joista toteutuspäätökset ovat olemassa, on yhteensä lähes 46 miljardin euron edestä. Vuoden 2025 aikana valmistui ennätykselliset yli 8 miljardin euron investoinnit vihreään siirtymään investointeja, mikä tuo jo huomattavan kasvusysäyksen kansantalouteemme. Tämän vuoden aikana investointitahti hiukan hidastuu, sillä odotuksissa on n. 4,7 miljardin euron investointien valmistuminen, kun taas vuonna 2027 valmistuvaksi aikataulutetuista investoinneista investointipäätöksiä on tehty jo 7,9 miljardin euron edestä.

Näkymä vihreän siirtymän investoinneille Suomessa on siis vahva, mutta investointien toteutuminen edellyttää että Suomi pystyy tarjoamaan niille houkuttelevan investointiympäristön. Investoinneille politiikkaympäristön ennakoitavuus ja pitkäjänteisyys on keskeisen tärkeää. Kun Suomi kilpailee muiden maiden kanssa vihreän siirtymän investoinneista, on tärkeää, että politiikan pitkän aikavälin tavoitteet luovat ennustettavuutta toimintaympäristön kehityksestä. EK pitääkin erittäin tärkeänä Suomen pitkäjänteistä sitoutumista ilmastolain mukaisiin tavoitteisiin sekä aktiivisia toimia investointien vauhdittamiseksi. Tältä osin EK kiittää hallitusta mm. siitä, että biopolttoaineiden jakeluvelvoitteeseen ei tehty muutoksia. Jakeluvelvoitteen jatkuvat muutokset ovat olleet hyvin haitallisia investointiympäristön ennakoitavuudelle, ja vaikuttavat polttoainetuottajien, biokaasulaitosten sekä vetytalouden investointisuunnitelmiin negatiivisesti.

Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyy määrärahoja, joiden voidaan arvioida edistävän hiilineutraaliutta ja vihreää siirtymää. Määrärahoilla edistetään mm. ympäristön ja luonnon hyvinvointia sekä luonnon

¹ <https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/suomen-viennin-hiilikadenjalki-kasvoi-22-miljoonaan-tonniin-ministeri-multala-suomi-vahentaa-paastojaan-ripeasti-ja-vie-puhtaita-ratkaisuja-maailmalle>

² <https://ek.fi/tutkittua-tietoa/vihreat-investoinnit/>

Vihreä kasvu
Janne Peljo

11.5.2026

monimuotoisuutta esimerkiksi luonnonsuojelualueiden hankinnalla ja kehitysyhteistyöllä.

Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvät hiilineutraaliutta edistävät määrärahat on jaettu vihreän siirtymän osalta keskeisiin teemakokonaisuuksiin. Yhteensä julkisen talouden suunnitelmassa hiilineutraaliuteen liittyviä tavoitteita edistetään n. 2,1 mrd. eurolla vuonna 2027 alentuen n. 1,6 mrd. euroon vuonna 2030. Vuoden 2027 määrärahatasoa korottaa uusiutuvan energian ja energiatehokkuus -kokonaisuuden osalta edelleen kevään 2022 päätökset energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta vahvistavasta toimenpidekokonaisuudesta. Liikennekokonaisuuden osalta ratahankkeisiin käytettävien määrärahojen tasoa nostaa merkittävästi kehyskauden alussa hallituksen määräaikaiseen investointiohjelmaan sisältyvien raidehankkeiden rahoitus.

Hiilineutraaliutta edistävien määrärahojen tason alenemiseen kehyskaudella vaikuttaa voimakkaimmin uusiutuvan energian ja energiatehokkuus -teeman määrärahojen väheneminen. Taustalla on keväällä 2022 päätetyn toimenpidekokonaisuuden maksatusten loppumisen lisäksi uusiutuvan energian tuotantotuen aleneminen, joka johtuu tukioikeutettujen tuotantolaitosyksiköiden poistumisesta tuen piiristä. Määräaikaisten raidehankkeiden rahoituksen pienentyminen alentaa liikennekokonaisuuden määrärahoja. EK kiinnittääkin huomiota siihen, että uusiutuva energia ja energiatehokkuus -teeman määrärahat laskevat vuoden 2027 n. 350M€ tasosta n. 44 miljoonaan euroon vuonna 2030. Samaan aikaan Suomen tulisi pystyä vauhdittamaan investointeja energiamurrokseen.

Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyy hiilineutraaliutta hidastavana veromuutoksena liikennepolttoaineiden verojen kevennys v. 2027, ammattidiesel-palautusjärjestelmän käyttöönotto raskaalle liikenteelle v. 2028, ajoneuvoveron kevennys vanhoille polttomootoriautoille v. 2028 sekä maatalouden energiaveron palautuksen määräaikainen kasvattaminen vuodelta 2027. Suunnitelmaan sisältyy hiilineutraaliutta edistävänä toimena jäteveron veropohjan laajentaminen uusiin hyötykäyttökelpoisiin kaatopaikoille toimitettaviin jätteisiin v. 2027.

Vuonna 2025 tuli voimaan suurten puhtaan siirtymän investointien verohyvitys, joka vähentää verotuloja julkisen talouden suunnitelmassa vuodesta 2028 alkaen. Puhtaan siirtymän investointien tukemista on määrä jatkaa uudella vuodesta 2026 alkaen myönnettävällä verohyvityksellä komission kesän 2025 puhtaan teollisuuden ohjelman valtiontukipuitteiden mahdollistamana. Lisäksi nykylakien mukaisesti öljylämmityksestä luopumiseen kohdistuvien töiden kotitalousvähennys on korotettu vuoden 2027 loppuun asti ja nollapäästöisten työsuhteautojen verotusarvo on alennettu vuoden 2029 loppuun.

Vihreä kasvu
Janne Peljo

11.5.2026

Keskeinen Suomen hiilineutraaliutta edistävä päästöohjauskeino on EU:n yhteinen päästökauppajärjestelmä, joka samalla kerryttää valtiolle päästökauppatuloja. Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyy uutena toimena EU:n laajuisen polttoaineiden jakelijoiden päästökaupan käynnistyminen vuonna 2028.

EK:n lausunto

Seuraavassa EK esittää ympäristövaliokunnan toimialojen näkökulmasta keskeisiä havaintoja esitetystä julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030.

Ilmastopolitiikka:

Suomen ilmastolain tavoitteena on varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden viimeistään vuonna 2035. EK pitääkin erittäin tärkeänä Suomen pitkäjänteistä sitoutumista ilmastolain mukaisiin tavoitteisiin sekä aktiivisia toimia investointien vauhdittamiseksi.

Maankäyttösektorin nettonielun alhainen taso muodostaa Suomen ilmastopolitiikalle huomattavia haasteita. **EK pitää tärkeänä, että toimeen maankäyttösektorin tavoitellun nettonielutason varmistamiseksi tartutaan viivytyksettä.** Siten onkin harmillista, että julkisen talouden suunnitelmassa maankäyttösektorin kustannustehokkaiden ilmastotoimien edistämiseen ei ole kohdennettu rahoitusta.

Puhtaan siirtymän verokannustin:

EK kiittää hallitusta päätöksestä jatkaa puhtaan siirtymän investointien vauhdittamista verohyvityksellä komission puhtaan teollisuuden ohjelman valtiontukipuitteiden mahdollistamana. EK pitää myös tärkeänä, että hallituksen esityksessä verokannustimen käyttöalaa on laajennettu hiilidioksidin talteenottoon.

On valitettavaa, että investointitukikilpailu jatkuu Euroopassa, ja EK katsoo että verohyvitysmalli on Suomen fiskaliset olosuhteet huomioiden hyvä vastaus valtiontukikilpailuun. Määräaikainen ja teknologia-neutraali verokannustin on niin fiskalisesti kuin mahdollisilta vähäisemmiltä markkinahäiriöiltään Suomelle soveltuva instrumentti. Samaa aikaan EK huomauttaa, että Suomen tulee aktiivisesti vaikuttaa EU-päätöksenteossa niin, että EU:ssa valtiontukien käyttö määräaikaisten toimien jälkeen kääntyisi laskevalle uralle.

Päästökauppatulojen ohjaaminen liikennesektoreiden vihreän siirtymän edistämiseen ja kilpailukyvn parantamiseen:

EK pitää valitettavana, ettei kehysriihessä linjattu laajemmin menettelyjä liikenteen päästökauppatulojen kohdentamiseksi ilmastokustannusten

Vihreä kasvu
Janne Peljo

11.5.2026

alentamiseen, kilpailukyvyn parantamiseen ja vihreän siirtymän edistämiseen.

Päästökauppatulojen taso nousee keskimäärin n. 0,7 mrd. euroon vuosille 2028—2030, kun ETS2 (EU:n yhteinen polttoaineen päästökauppa) tulee voimaan vuoden 2028 alusta.

Liikenteen päästökauppatulot tulisi kohdentaa esimerkiksi kestävien polttoaineiden tuotanto- ja jakeluinfraan kehittämiseen tie-, meri- ja lentoliikenteessä. Kestävien polttoaineiden yleistymisen edellyttää hyvää saatavuutta ja hintaeron kaventumista verrattuna fossiilisiin polttoaineisiin. Satojen miljoonien päästökauppatulot tarjoavat tähän tulon lähteen ilman tarvetta lisäveroihin tai -velkaan.

Tieliikenteen päästökauppatulot tulisi kohdentaa esimerkiksi tukiin ja kannusteisiin, jotka liittyvät päästöttömien tai vähäpäästöisten ajoneuvojen hankintaan, lataus- ja tankkausinfraan investointien tukemiseen, ilmastomuutoksen vaikutuksiin sopeutumiseen panostamalla väyläinfraan ja liikenteen TKI-toimiin.

Erityisesti EK pitää valitettavana, ettei kehysriihessä linjattu toimia meri- ja lentoliikenteen kestävien polttoaineiden tuotantoon ja omavaraisuuteen. Elinkeinoelämän keskusliitto EK on esittänyt meri- ja lentopolttoaineiden tuotannon ja käytön tukemista Suomessa. Tämä edellyttää investointien tukimenettelyn valmistelua sekä meri- ja lentopolttoaineiden käyttäjille mekanismia hinnaneron tasoittamiseen fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna.

Polttoaineiden tuotanto, saatavuus ja hinta ovat herkkiä maailmanpoliittisille kriiseille ja tapahtumille. Viimeisimpänä Iranin sota johti Lähi-Idän öljyn ja kaasun tuotannon sekä merilogistiikan halvaantumiseen. Omavaraisuus polttoaineiden tuotannossa parantaa oleellisesti kriisien sietokykyä yritysten ja koko yhteiskunnan toiminnassa. Omavaraisuus paranee, kun hyödynnetään polttoaineiden tuotannossa vaihtoehtoisia raaka-aineita sekä hajautettua tuotantoa ja toimitusketjuja.

Suomessa meri- ja lentoliikenteen polttoaineiden omavaraisuuden lisäämiseen on erinomaiset edellytykset, sillä saatavilla on raaka-aineita sekä uusiutuviin polttoaineisiin että hyvä toimintaympäristö synteettisten polttoaineiden tuotannon käynnistymiselle.

EK:n tiedossa on merkittäviä investointiaikeita lähivuosille, kunhan käynnistysvaiheessa päästään parempaan liiketoiminnan varmuuteen asiakkaista ja tulevasta kysynnästä. Tällaisessa uuden tuotannollisen monitahoisen ekosysteemin käynnistysvaiheessa valtion rooli tulee keskeiseksi. Valtion toimia tarvitaan luomaan toisaalta tuki investointipäätöksille ja toisaalta näkymä pitkäjänteiseen kysynnän kehittymiseen. Hyviä päänavauksia on jo nähty esimerkiksi liikenteen päästöjä

Vihreä kasvu
Janne Peljo

11.5.2026

vähentävien energiateknologian demonstraatiohankkeiden osalla, mutta lisää toimia tarvitaan. EU-säädäntö luo taustalla osaltaan kysyntää ja investointivarmuutta.

Valtiolle syntyy tukitoimien rahoitus liikenteen päästökaupasta, joka tuottaa valtiolle tuloa meriliikenteen osalta noin 100 miljoonaa euroa ja lentoliikenteestä noin 45 miljoonaa euroa vuodessa.

Tukimalli riittävän energian saatavuuden ja toimitusvarmuuden varmistamiseksi

EK pitää hyvänä, että hallitus päätti varata kehykseen varataan 8 milj. euroa vuosittain tukimalliin, jolla varmistetaan riittävä energian saatavuus ja toimitusvarmuus myös talvella. Tällä tuella mahdollistetaan mm. biokaasukäyttöisten kaasuturbiinien rakentaminen ja bioenergiaa käyttävien CHP-laitosten käytön jatkuminen pidempään. Näillä toimin tuetaan sähköjärjestelmää ääriolosuhteissa sekä pystytään lieventämään sähkön hintavaihtelua.

Konesalien ja kaivostoiminnan sähköveron korotus:

Vuoden 2026 alusta kaivokset ovat siirtyneet alennetusta teollisuuden sähköveroluokasta yleiseen sähköveroluokkaan ja konesaleille vastaava muutos on tulossa 1.7.2026. Vero kilowattitunnilta nousee 0,05 sentistä 2,24 senttiin. **EK pitää tätä Suomen taloudelle ja luotettavan investointikohteen maineelle hyvin vahingollisena.**

Datakeskukset ja kaivostoiminta ovat teollista toimintaa, ja siten niiden siirtäminen kotitalouksien sähköverokantaan on vailla asiallista perustetta. Lausuntopalaute asiasta on ollut voittopuolisen tyrmäävää, ja äkillinen ja ennakoimaton sähköveron yli 40-kertaistaminen rapauttaa Suomen houkuttelevuutta investointikohteena niin datakeskuksille, kaivostoiminnalle kuin yleisestikin. EK kuitenkin kiittää hallitusta uuden sähköverotuen luomisesta palvelinkeskuksille, ja toivoo viivytyksetöntä etenemistä asiassa.

On kuitenkin hyvä, että kehysriihen yhteydessä hallitus kertoi Työ- ja elinkeinoministeriön laativan talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle tilannekatsauksen kaivos- ja mineraalialan tilanteesta sekä esitykset konkreettisista toimenpiteistä toimialan tilanteen vahvistamiseksi.

Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuen loppuminen:

Julkisen talouden suunnitelmassa energiantensiiviselle teollisuuden tärkeä sähköistämistuelle ei ole osoitettu jatkoa sen jälkeen, kun se päättyy vuoteen 2026. EK pitää tätä vahingollisena. Sähköistyminen on merkittävässä roolissa, kun halutaan eroon fossiilisista polttoaineista. Sähköistämistuki pohjaa komission valtion tuen

Vihreä kasvu
Janne Peljo

11.5.2026

suuntaviivoihin päästökaupan epäsuorista kustannuksista vuosille 2021–2030. Sähköistämistuki vähentää hiilivuodon ja investointivuodon riskiä eli tuotannon siirtymistä pois Suomesta EU:n ulkopuolelle ja päästöjen kasvamista. Samalla sähköistämistuki tasoittaa viennin kilpailutilannetta.

Muita kehysriihen yhteydessä viestittyjä päätöksiä:

EK kiinnittää huomiota myös muihin kehysriihen yhteydessä viestittyihin päätöksiin.

Julkisen talouden suunnitelma ei sisällä erillismäärärahoja valtion aluehallinnon uudistamisella tehtävän luvitusuudistuksen resurssien turvaamiseen. **EK pitää erittäin tärkeänä, että hallitus varmistaa luvitusuudistuksen laadukkaan toimeenpanon turvaamalla uudelle lupaviranomaiselle riittävät resurssit.** Muun muassa etusijamenettelyn jatkuminen sekä yhteyspisteviranomaistehtävän käyttöönotto edellyttävät lisämäärärahoja. EK myös pitää erittäin tärkeänä, että uuden ympäristöhallinnon toimivuutta tarkastellaan lupamenettelyjen näkökulmasta heti vuoden 2027 aikana. On selvää, että mikäli Suomeen suunnitellut investointisuunnitelmat toteutuvat, kasvavien lupamäärien sujuva eteneminen edellyttää riittäviä resursseja myös ympäristöhallinnossa.

EK pitää arvokkaana, että hallitus jatkaa ydinvoiman lisärakentamisen edistämistä muun muassa mahdollistamalla pienydinenergialle investointituen ja aloittamalla valmistelun uuden ydinvoiman riskinjakomekanismien tai vastaavien ratkaisujen toteuttamiseksi. Hallitus myös edistää suuren kokoluokan ydinvoiman kilpailukykyä sisällyttämällä huoltovarmuuskriittiset energiayhtiöt korkovähennyspoikkeuksen piiriin, mitä EK pitää kannatettavana. Vastaavasti EK pitää tärkeänä, että hallitus edistää pumppuvoimaloiden rakentamista. Sähköjärjestelmän hintavaihtelun lieventämiseksi ja toimitusvarmuuden turvaamiseksi pitkän aikavälin sähkön varastointiratkaisut ovat koko kansantalouden näkökulmasta arvokkaita, ja siten niiden edistäminen tukee energiajärjestelmän kustannustehokkuutta.

Samoin biokaasun edistäminen Suomessa on omiaan tukemaan fossiilista raaka-aineista irtautumista niin energian kuin lannoitteiden tuotannossa. EK kiittää hallitusta linjauksesta panostaa biokaasutuotannon vahvistamiseen. Puhtaan energian ja huoltovarmuuden ministerityöryhmässä käynnistetään selvitys biokaasutuotantoa edistävästä toimista kevään 2026 aikana huomioiden taloudelliset reunaehdot.